

Нема Александра Степанівна

*кандидат наук з державного управління, старший викладач кафедри
регіонального управління та місцевого самоврядування
Львівського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України*
ORCID: 0000-0003-1242-7151
e-mail: oleksna@ukr.net

Колосовська Ірина Ігорівна

*кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри державного управління Львівського регіонального інституту
державного управління Національної академії державного управління
при Президентові України*
ORCID: 0000-0003-3238-1875
e-mail: kira2007mail@ukr.net

**ЗАЛУЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ
МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ**

Розглянуто особливості залучення та використання міжнародної технічної допомоги як важливого ресурсу для впровадження якісних змін у всіх сферах суспільного життя в Україні. Проаналізовано чинну нормативно-правову базу, що визначає організаційно-правовий механізм залучення та використання ресурсів міжнародних донорів. Висвітлено узагальнені статистичні показники залучення міжнародної технічної допомоги.

Ключові слова: міжнародна технічна допомога; ресурси міжнародних донорів; проекти міжнародної технічної допомоги; країни-донори; бенефіціари; співробітництво.

Постановка проблеми. У сучасній системі публічного управління України міжнародна технічна допомога (далі – МТД) є важливим зовнішнім інструментом формування спроможності до соціально-економічного та гуманітарного розвитку, який держава використовує для вирішення актуальних завдань щодо якісних змін у суспільстві. Ресурси міжнародних донорів сприяють забезпеченню гармонійного розвитку міжнародної спільноти, позитивним економічним та соціальним перетворенням у країнах-реципієнтах. Допомога, що надається донорами у рамках проектів МТД, є дієвим інструментом інституційних перетворень та міжнародної інтеграції, каталізатором прогресу в усіх секторах економіки, важливим джерелом ресурсного забезпечення реформ і програм розвитку держави. Утім недосконалість чинної нормативно-правової бази, яка регламентує питання залучення та використання МТД в Україні, а також неналежне організаційне забезпечення відповідних процесів із боку

уповноважених державних органів, не сприяють якісному плануванню, отриманню та освоєнню передбачених у рамках проектів МТД ресурсів. Саме тому питання залучення та ефективного використання ресурсів міжнародних донорів із урахуванням сучасних умов розвитку країни набувають особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню окремих економічних, правових, методологічних основ залучення МТД, сутності та впливу допомоги від міжнародної спільноти на країни-реципієнти загалом та на реформування соціально-економічної сфери України зокрема, присвячені наукові праці В. Адамик, І. Братко, Л. Кістерського, П. Куліш, Т. Липової, О. Лозовицького, Г. Макоти, В. Медвідь, М. Михайлів, О. Непомнящого, О. Палюх, К. Плоского, О. Шубіної. Результати дослідження базових засад зарубіжної допомоги в системі пріоритетів зовнішньої політики окремих країн, значення такої допомоги в процесах глобальної демократизації, ролі міжнародної допомоги в реалізації концепції сталого розвитку відображені у працях М. Васильєвої, К. Дергачової, М. Корюкалова та інших.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на інтерес науковців до цієї проблематики, подальших досліджень потребують питання, пов'язані з ефективним використанням потенціалу України щодо залучення та освоєння МТД, її впливу на суспільно-політичні перетворення та соціально-економічний розвиток країни. Метою статті є аналіз стану залучення МТД в Україні на сучасному етапі, виявлення проблем і обґрунтування рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності залучення та використання МТД.

Виклад основного матеріалу. Співробітництво між різноманітними міжнародними організаціями, країнами-донорами і країнами-реципієнтами, що реалізується у сфері надання та використання МТД, є частиною сучасних міжнародних відносин і глобалізаційних процесів. Розглядаючи МТД як “фінансові й інші ресурси та послуги, що відповідно до міжнародних договорів України надаються донорами на безоплатній та безповоротній основі з метою підтримки України” [1], можна прослідкувати реальний стан допомоги міжнародної спільноти щодо впровадження заходів, зорієнтованих на соціально-економічну модернізацію країни, забезпечення її сталого розвитку.

МТД може залучатись у формі: будь-якого майна, необхідного для забезпечення виконання завдань проектів (програм), яке ввозиться або набувається в Україні; робіт і послуг; прав інтелектуальної власності; фінансових ресурсів (грантів) у національній чи іноземній валюті; інших ресурсів, не заборонених законодавством, зокрема стипендій [2]. МТД має цільове спрямування та надається Україні у формах секторальної, макроекономічної бюджетної підтримки тощо. Проекти, що передбачають поставку обладнання, зокрема у таких секторах, як оборонна галузь чи ядерна енергетика, також є складовою загального обсягу МТД.

Сучасні принципи здійснення МТД визначають донорів та одержувачів допомоги як партнерські сторони, що мають спільні цінності, інтереси та цілі. Цілі та завдання допомоги узгоджуються на міжурядовому і міжвідомчому рівні. На сьогодні координація, управління та бюджетні функції МТД регулюються низкою документів. Основними законодавчими актами у цій сфері є:

– Постанова Кабінету Міністрів України “Про створення єдиної системи залучення, використання, моніторингу міжнародної технічної допомоги” № 153 від 15.02.2002 р. [3];

– Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення Стратегії залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги і співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями на 2013 – 2016 роки” № 697-р від 11.09.2013 р. [4];

– Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення Концепції планування, залучення, ефективного використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги і співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями” № 1075-р від 20.10.2011 р. [5];

– Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку ініціювання, підготовки та реалізації проектів Twinning” № 700 від 11.10.2016 р. [6];

– Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку підготовки, схвалення та виконання плану залучення зовнішньої допомоги Європейської Комісії у рамках ТАІЕХ” № 32 від 13.01.2016 р. [7];

– Розпорядження Кабінету Міністрів України “Деякі питання підготовки та виконання програми Всеохоплюючої інституційної розбудови у рамках ініціативи Європейського Союзу “Східне партнерство” № 2078-р від 10.11.2010 р. [8];

– Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку підготовки, виконання та проведення моніторингу програм секторальної бюджетної підтримки Європейського Союзу в Україні” № 841 від 15.09.2010 р. [9];

– Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку підготовки та реалізації проектів у рамках програм прикордонного співробітництва ЄСП” № 1111 від 08.12.2010 р. [10];

– Постанова Кабінету Міністрів України “Про утворення Координаційного центру з провадження діяльності, пов’язаної з участю України в реалізації Стратегії Європейського Союзу для Дунайського регіону” № 994 від 21.09.2011 р. [11];

– Указ Президента України “Питання забезпечення впровадження програми Twinning в Україні” № 1424/2005 від 06.10.2005 р. [12];

– Указ Президента України “Про Національного координатора з питань технічної допомоги Європейського Союзу” № 1238/2003 від 01.11.2003 р. [13].

У 2007 р. Україна приєдналася до Паризької декларації з підвищення ефективності зовнішньої допомоги [14] та спрямовує свою діяльність на виконання її положень. Окрім того, міжнародний компонент представлений угодами між Урядом України та провідними країнами світу [15], угодами (контрактами) між реципієнтом і донорами. Утім, механізм планування,

отримання та використання Україною в особі відповідних державних органів МТД залишається законодавчо неврегульованим, зокрема в частині узгодження поданих потенційними бенефіціарами пропозицій (з урахуванням регіональних та галузевих пріоритетів) щодо залучення МТД із програмами економічного і соціального розвитку.

Україна є країною-реципієнтом МТД із 1992 р. За весь цей час ресурси, що надавались країнами-донорами та міжнародними організаціями, були зосереджені на окремих сферах соціально-економічного життя країни. Так, від 1992 р. до 1997 р. програми та проекти МТД були зорієнтовані на розбудові основних засад та інфраструктури ринкової економіки, подоланні негативних наслідків перехідного періоду; від 1997 р. до 2004 р. головна увага приділялася макроекономічній стабілізації, сприянню структурним, правовим реформам, демократизації суспільства, підтримці сталого економічного зростання, екологічної та ядерної безпеки, підвищенню якості життя населення, відродженню культури та духовності. Згодом, до 2014 р. МТД спрямовувалась на підвищення конкурентоспроможності національної економіки, забезпечення сталих темпів економічного зростання, впровадження інноваційної моделі розвитку економіки, на розвиток України як держави члена СОТ, здійснення європейської та євроатлантичної інтеграції, створення сприятливого підприємницького середовища, розвиток малого і середнього бізнесу тощо [16]. Суттєве зростання обсягів МТД (зокрема, на підтримку демократичних перетворень) відбулось із 2014 р., з моменту Російської агресії проти України, що значною мірою пов'язане з вибором європейського вектору розвитку країни (рис. 1). І, хоча у 2017 р. обсяг МТД знизився на 321,34 млн дол. США (25,8%), в порівнянні із 2016 р., він залишається на досить високому рівні у відношенні до періоду 2014 р. [17, 18].

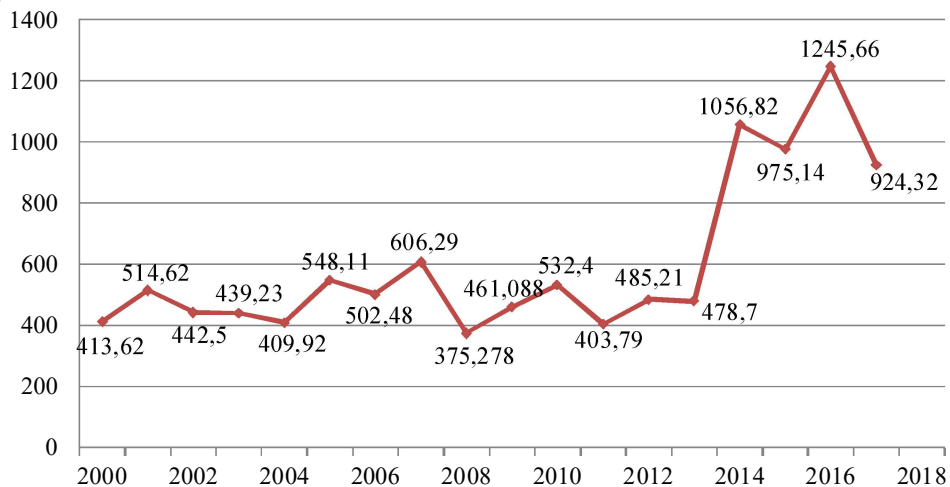

Рис. 1. Обсяги залучення МТД, млн дол. США

У рамках надання Україні МТД співробітництво здійснюється із 13 країнами (укладено міжнародні рамкові угоди), крім того допомогу надають уряди Франції, КНР, Польщі, а також із Європейським Союзом та понад 20 міжнародними організаціями [19]. Найбільшими донорами для України були та залишаються Сполучені Штати Америки (майже 370 млн дол. США щороку) та Європейський Союз (майже 310 млн дол. щороку) [20]. Також важливими донорами є Канада, ФРН, Нідерланди, Швеція, Швейцарія, Японія, Данія, а також організації системи ООН, ЄБРР, МБРР, Світовий банк (рис. 2) [21].

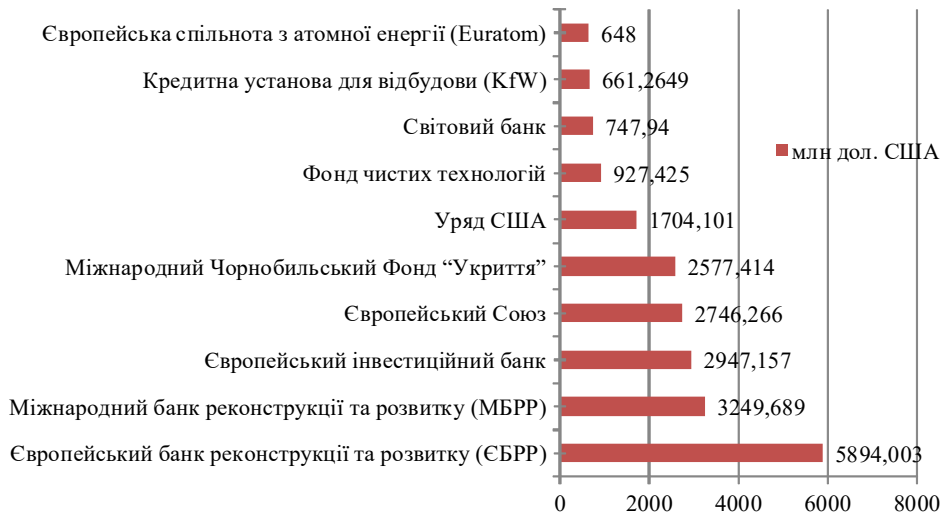

Рис. 2. Топ-10 донорів України за сумами станом на 01.09.2018 р.

Вся допомога, що надається донорами Україні в рамках проектів МТД, відповідає її зобов'язанням, згідно із чинними міжнародними договорами, спільним середньостроковим стратегіям (програмам), орієнтирам досягнення Україною Цілей Сталого Розвитку [22], пріоритетам соціально-економічного розвитку країни, зокрема Стратегії сталого розвитку "Україна – 2020" [23], Програми діяльності Кабінету Міністрів України, схваленій Постановою Верховної Ради України № 1099VIII від 14.04.2016 р. [24], Середньостроковому плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та планам пріоритетних дій Уряду [25].

Основними групами реципієнтів проектів МТД, які були зареєстровані в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі у 2016 – 2017 рр., були: держава (87% від загальної кількості всіх проектів), бізнес (4%), громадські організації (6%) та безпосередньо громадяни (3%). Із загальної суми МТД (3,6 млрд дол. США) на проекти у державному секторі передбачено майже 3,1 млрд дол., або 87% від загальної суми. Значна частина МТД, яка спрямована у державний сектор, передбачена для здійснення низки реформ: антикорупційної, енергетичної, державної служби, децентралізації, судової, поліції, транспортної, медичної,

освітньої. Громадським організаціям у цей період було виділено майже 214 млн дол., бізнесу – 156 млн дол., безпосередньо громадянам – 121 млн дол. [26]. Це умовні цифри, оскільки реципієнтами певних проектів є одночасно органи влади, громадські організації, бізнес та громадяни.

Впродовж 2017 р. в Україні було реалізовано 547 проектів МТД загальною кошторисною вартістю 5,7 млрд дол. США (зокрема 2,4 млрд дол. – з Міжнародного Чорнобильського Фонду “Укриття” (Чорнобильського фонду) та Рахунку ядерної безпеки), з них 21 проект тривалістю понад 10 років [27]. У першому півріччі 2018 р. впроваджувались 477 проектів МТД, що на 1,2% більше у порівнянні із I півріччям 2017 р., загальною кошторисною вартістю 4,9 млрд дол. (зокрема 10 проектів на суму 1,3 млрд дол. із Чорнобильського фонду та Рахунку ядерної безпеки) [28]. Найбільшу частку – 1,1 млрд дол. (31%) у загальному обсязі МТД Україні за цей період складають проекти у сфері національної безпеки та оборони; серед інших – ядерна безпека (без урахування Чорнобильського фонду) – 842,2 млн дол. (23%), урядування та громадянське суспільство – 431 млн дол. (12%), регіональний розвиток – 285,9 млн дол. (8%), відновлення Донбасу і підтримка внутрішньо переміщених осіб – 192,6 млн дол. (5%), енергетика та енергоефективність – 149,4 млн дол. (4%), освіта і наука – 106,3 млн дол. (4%), охорона здоров’я – 103,8 млн дол. (3%) та інше [29].

Проекти МТД є різними за обсягами фінансування і видами виконуваних робіт: від надання консультацій, експертних оцінок, обміну і навчання в різних секторах економіки до широкої підтримки заходів Уряду в реалізації масштабних проектів із суттєвими технічними компонентами. Зокрема, ЄС надавав допомогу Україні як у рамках широких програм технічного співробітництва, так і в межах більш сфокусованих проектів. ЄС схвалив три широкі програми технічного співробітництва у рамках Спеціальних заходів: по одній кожного року в 2015 – 2017 рр. на загальну суму понад 75 млн євро [30]. Кожна з них має строк впровадження 5 років, і спільно вони передбачають надання технічної допомоги для досягнення певних цілей у різноманітних сферах – від енергетики до фінансових послуг. Нові кошти на МТД у 2018 – 2020 рр. будуть виділятися у рамках Стратегічної Програми допомоги ЄС Україні [31]. ЄС також у 2014 – 2017 рр. фінансував ряд вужчих проектів МТД на загальну суму понад 15 млн євро [32]. Зокрема, технічна допомога надавалася реформам у сфері енергетики та транспорту, охорони навколишнього середовища, державного управління, фінансових послуг тощо.

Уряд США надав у 2017 р. технічну допомогу Україні в розмірі 450 млн дол. США [33], з яких 305 млн дол. (68%) було спрямовано на підтримку політичних та антикорупційних реформ, економічного зростання, прав людини, енергетичної безпеки, громадянського суспільства, а також на пом’якшення наслідків Чорнобильської катастрофи та підтримку діяльності Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ, інші 99 млн дол. – на військове фінансування в рамках відповідної програми (Foreign Military Financing – FMF). Решта коштів від Уряду США, наданих Україні у 2017 р., були спрямовані на протидію розповсюдженню

зброї масового знищення, боротьбу з тероризмом, розмінування, навчання та тренування військових, а також на охорону здоров'я.

У 2017 р. Україна отримала 12,55 млн євро допомоги від Уряду ФРН, майже 21,3 млн швейцарських франків від Уряду Швейцарської Конфедерації та 234 млн шведських крон від Уряду Королівства Швеції. Це три європейські країни, від яких Україна отримала найбільші обсяги допомоги за цей період [34]. Допомога Німеччини була спрямована переважно на відновлення східних регіонів України, постраждалих від бойових дій, та допомогу внутрішньо переміщеним особам, частина допомоги була надана у сферах регіонального розвитку, соціальної інфраструктури та безпеки. Швейцарія спрямовувала МТД переважно на підтримку децентралізації, вдосконалення врядування та збільшення енергоефективності на місцевому рівні. Швеція зосередила допомогу у таких напрямках, як децентралізація, посилення економічної інтеграції України з ЄС, розвиток ринкової економіки, зміцнення демократії та покращення стану навколишнього середовища, електронного врядування тощо.

Огляд технічної допомоги від інших країн-донорів та міжнародних організацій засвідчує, що ця допомога відповідає пріоритетам кожної країни. При цьому набір пріоритетів може бути як широким (США), так і дещо вузьким, як у ряді інших країн. Утім, навіть ті країни, що фінансують в Україні порівняно меншу кількість проектів МТД, спрямовують цю допомогу на різні напрямки (сфери). Водночас потрібно зазначити, що існує дублювання допомоги, коли кілька найбільш популярних сфер отримують увагу та підтримку багатьох донорів, тоді як інші залишаються осторонь уваги міжнародної спільноти. Тому необхідно удосконалити координацію між різними донорами. При цьому потрібно враховувати наявні обмеження в інституційній спроможності бенефіціарів, які не дозволяють ефективно використовувати допомогу.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Допомога, що надається донорами в рамках проектів МТД Україні є дієвим зовнішнім ресурсом, який держава використовує для впровадження якісних змін у всіх сферах суспільного життя. Вона вирізняється від інших форм підтримки тим, що проекти МТД, як правило, не передбачають надання фінансової чи матеріальної допомоги отримувачам. У рамках таких проектів оплачуються послуги фахівців, що надають експертну підтримку роботі державного органу або іншої організації, і такі послуги можуть враховувати, серед інших: допомогу в розробці програмних документів, регуляторних актів, внутрішніх процедур і політик, підготовку аналітики та досліджень. Донор повністю або майже повністю відповідає за фінансову та матеріальну частину проекту, і це, зважаючи на відсутність середньострокового бюджетного планування (що різко ускладнює виконання багаторічних проектів за бюджетні кошти), недостатню спроможність владних органів втілювати зміни та відсутність можливості залучити фахових зовнішніх експертів за рахунок бюджетного фінансування, є позитивним для вітчизняних бенефіціарів.

Водночас, для підвищення ефективності впровадження МТД необхідно законодавчо врегулювати механізм залучення та використання Україною в особі відповідних державних органів такої допомоги. Зокрема потрібно ліквідувати правові й організаційні прогалини, що суперечать вимогам чинного законодавства в частині визначення бенефіціара та його участі у процесі залучення, використання та моніторингу МТД, узгодження поданих потенційними бенефіціарами пропозицій щодо залучення МТД із загальнодержавними програмами економічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля, програмами економічного, соціального розвитку областей, районів, міст, актуалізувати стратегію залучення та використання в Україні МТД тощо.

Список використаної літератури

1. Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги : Постанова Кабінету Міністрів України № 153 від 15.02.2002 р. (зі змінами та доповненнями). URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-p> (дата звернення: 01.09.2018).
2. Там само.
3. Там само.
4. Про схвалення Стратегії залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги і співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями на 2013 – 2016 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 697-р від 11.09.2013 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/697-2013-p> (дата звернення: 01.09.2018).
5. Про схвалення Концепції планування, залучення, ефективного використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги і співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1075-р від 20.10.2011 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1075-2011-p> (дата звернення: 01.09.2018).
6. Про затвердження Порядку ініціювання, підготовки та реалізації проектів Twinning : Постанова Кабінету Міністрів України № 700 від 11.10.2016 р. (зі змінами та доповненнями). URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/700-2016-p> (дата звернення: 01.09.2018).
7. Про затвердження Порядку підготовки, схвалення та виконання плану залучення зовнішньої допомоги Європейської Комісії у рамках ТАІЕХ : Постанова Кабінету Міністрів України № 32 від 13.01.2016 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32-2016-p> (дата звернення: 01.09.2018).
8. Деякі питання підготовки та виконання програми Всеохоплюючої інституційної розбудови у рамках ініціативи Європейського Союзу “Східне партнерство” : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 2078-р від 10.11.2010 р. (зі змінами та доповненнями). URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2078-2010-p> (дата звернення: 01.09.2018).
9. Про затвердження Порядку підготовки, виконання та проведення моніторингу програм секторальної бюджетної підтримки Європейського Союзу в Україні : Постанова Кабінету Міністрів України № 841 від 15.09.2010 р. (зі змінами та доповненнями). URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2010-p> (дата звернення: 01.09.2018).
10. Про затвердження Порядку підготовки та реалізації проектів у рамках програм прикордонного співробітництва ЄСІП : Постанова Кабінету Міністрів України від № 1111 08.12.2010 р. (зі змінами та доповненнями). URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1111-2010-p> (дата звернення: 01.09.2018).

11. Про утворення Координаційного центру з провадження діяльності, пов'язаної з участю України в реалізації Стратегії Європейського Союзу для Дунайського регіону : Постанова Кабінету Міністрів України № 994 від 21.09.2011 р. (зі змінами та доповненнями). URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994-2011-п> (дата звернення: 01.09.2018).
12. Питання забезпечення впровадження програми Twinning в Україні : Указ Президента України № 1424/2005 від 06.10.2005 р. (зі змінами та доповненнями). URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1424/2005> (дата звернення: 01.09.2018).
13. Про Національного координатора з питань технічної допомоги Європейського Союзу : Указ Президента України № 1238/2003 від 01.11.2003 р. (зі змінами та доповненнями). URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1238/2003> (дата звернення: 01.09.2018).
14. Про приєднання України до Паризької декларації щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги : Указ Президента № 325/2007 від 19.04.2007 р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/325/2007> (дата звернення: 01.09.2018).
15. Міжнародні договори України у сфері міжнародної технічної допомоги. URL : <http://openaid.gov.ua/uk/pages/1> (дата звернення: 01.09.2018).
16. Шубіна О. О. Сутність та механізми оптимізації програм міжнародної технічної допомоги Європейського Союзу, що реалізуються в Україні. С. 100. URL : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/55741/32-Shubina.pdf?sequence=1> (дата звернення: 01.09.2018).
17. Інформаційно-довідкові матеріали щодо МТД. URL : <http://www.me.gov.ua/Documents/MappedDetails?title=Informatsiino-dovidkoviMaterialiSchodoMtd> (дата звернення: 01.09.2018).
18. Інформація щодо міжнародної технічної допомоги, що надається Україні за результатами проведеного Мінекономрозвитку моніторингу проектів у II півріччі 2017 року. С. 2. URL : <http://bit.ly/2C7B2Kx> (дата звернення: 01.09.2018).
19. Міжнародні угоди та нормативно-правова база. URL : <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=650f519c-86c9-4c89-a9d3-587ac65271b7&tag=MizhnarodniUgodiTaNormativnopravovaBaza> (дата звернення: 01.09.2018).
20. Інформація щодо міжнародної технічної допомоги...
21. Офіційний портал координації міжнародної допомоги України. URL : <http://openaid.gov.ua/uk/donors> (дата звернення: 01.09.2018).
22. Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь 2017 / Міністерство регіонального розвитку і торгівлі, 2017. URL : http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf (дата звернення: 01.09.2018).
23. Стратегія сталого розвитку “Україна – 2020” : схвалено Указом Президента України № 5/2015 від 12.01.2015 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (дата звернення: 01.09.2018).
24. Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України : Постанова Верховної Ради України № 1099VIII від 14.04.2016 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1099-19#n7> (дата звернення: 01.09.2018).
25. Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 275-р від 03.04.2017 р. (зі змінами та доповненнями). URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D1%80#n10> (дата звернення: 01.09.2018).
26. Проекти міжнародної технічної допомоги в Україні / Інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром. С. 6. URL : <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29339.pdf> (дата звернення: 01.09.2018).

27. Інформація щодо міжнародної технічної допомоги...

28. Інформація щодо міжнародної технічної допомоги, що надається Україні за результатами проведеного Мінекономрозвитку моніторингу проектів у першому півріччі 2018 року. С. 2. URL : <https://issuu.com/mineconomdev/docs/2018-> (дата звернення: 01.09.2018).

29. В Україні у I півріччі реалізовувалися донорські проекти на \$4,9 мільярда – МЕРТ. URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2540488-v-ukraini-i-pivricci-realizovuvalisa-donorski-proekti-na-49-milarda-mert.html> (дата звернення: 01.09.2018).

30. Пріоритети допомоги ЄС Україні: взаємовигідний рух назустріч. Аналітичний звіт. Київ, 2018. С. 21.

31. Стратегічна Програма допомоги ЄС Україні (2018 – 2020 рр.). URL : <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=0395421d-2a15-48b2-b0b1-bee13c882637> (дата звернення: 01.09.2018).

32. Пріоритети допомоги ЄС Україні... С. 21.

33. Там само. С. 45.

34. Там само. С. 46.

Статтю подано: 04.09.2018

Статтю схвалено: 21.09.2018

Niema Oleksandra Stepanivna

PhD in Public Administration, Senior lecturer of the Department of Regional Management and Local Government of the Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine
ORCID: 0000-0003-1242-7151
e-mail: oleksna@ukr.net

Kolosovska Iryna Ihorivna

PhD in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Public Administration of the Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine
ORCID: 0000-0003-3238-1875
e-mail: kira2007mail@ukr.net

ATTRACTION AND USE OF INTERNATIONAL TECHNICAL ASSISTANCE UNDER CURRENT CONDITIONS OF THE DEVELOPMENT OF UKRAINE

Problem setting. The resources of international donors are an important external tool used by the state to address the critical issues in terms of qualitative changes in society. Assistance provided by donors in the framework of international technical assistance projects (ITA) is an effective tool for institutional transformations and international integration, an important source of resource support for reforms and development programs of the state. However, the imperfection of the current legal framework regulating the issue of the attraction and use of the ITA in Ukraine, as well as inadequate organizational support of the relevant processes by the authorized state bodies, does not contribute to the qualitative planning, obtaining and development of the resources provided in the framework of the ITA projects.

Recent research and publications analysis. The scientific publications reflect the results of research of the separate economic, legal, methodological foundations of the ITA attraction, the essence and impact of assistance from the international community on the recipient countries in general and on the reform of the socio-economic sphere of Ukraine in particular. Other publications of scientists are devoted to the research of the basic principles of foreign assistance in the priority system of foreign policy of individual countries, the role of international assistance in implementing the concept of sustainable development.

Highlighting previously unsettled parts of the general problems. Issues related to the effective use of Ukrainian potential in attracting and mastering the ITA, its impact on socio-political transformations and socio-economic development of the country remain inadequately investigated. The purpose of the article is to analyze the state of attracting the ITA in Ukraine at the present stage, to identify the problems and to justify recommendations aimed at increasing the efficiency of the attraction and use of the ITA.

Paper main body. The effective legal and regulatory framework, which determines the organizational and legal mechanism for attracting and using resources of international donors, has been analyzed. The statistical indicators of the ITA attraction have been generalized. The ITA projects have been determined to be different in terms of funding and types of the work performed: from consulting, expert estimations, exchange and training in various sectors of economy to wide support of the Government in the activities in the implementation of large-scale projects with substantial technical components.

A review of the technical assistance from donor countries and international organizations has shown that this assistance meets the priorities of each country. The set of priorities may be both wide (US), and somewhat narrower than in several other countries. However, even those countries which finance a relatively smaller number of the ITA projects in Ukraine, direct this assistance in various fields. At the same time there is a duplication of assistance when several of the most popular fields receive the attention and support from many donors, while others remain outside the attention of the international community. Therefore, the coordination between different donors needs to be improved. For this purpose, the existing limitations in the institutional capacity of beneficiaries that do not allow the effective use of assistance, should be taken into account.

Conclusions of the research and prospects for further studies. In the modern system of public administration of Ukraine, the ITA is an important external resource used by the state to introduce qualitative changes in all spheres of public life. Within the framework of the ITA projects, the services of experts providing expert support to the work of a public authority or other organization are paid for, and such services may include, among others: assistance in the development of regulatory acts, internal procedures and policies, preparation of analytics and research. The donor is entirely or predominantly liable for the financial and material part of the project, and this, given the lack of medium-term budget planning, the lack of capacity of the authorities to implement the changes, and the lack of the ability to attract professional external experts from the budget, is positive for domestic beneficiaries. At the same time, for improving the effectiveness of the ITA implementation should eliminate the legal and organizational gaps contradicting the requirements of the current legislation in determining the beneficiary and his participation in the engagement, and the use and monitoring of the ITA, harmonization proposals submitted by potential beneficiaries to attract the ITA with programs of economic and social development, to update the strategy for the attraction and use of the ITA and the others in Ukraine.

Key words: international technical assistance; resources of international donors; projects of international technical assistance; donor countries; beneficiaries, cooperation.

References

1. Pro stvorennia yedynoi systemy zaluchennia, vykorystannia ta monitorynhu mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy. № 153. (2002) [in Ukrainian].
2. Ibid.
3. Ibid.
4. Pro skhvalennia Stratehii zaluchennia, vykorystannia ta monitorynhu mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy i spivrobotnytstva z mizhnarodnymy finansovymy orhanizatsiiamy na 2013 – 2016 roky. № 697-r. (2013) [in Ukrainian].
5. Pro skhvalennia Kontseptsii planuvannia, zaluchennia, efektyvnoho vykorystannia ta monitorynhu mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy i spivrobotnytstva z mizhnarodnymy finansovymy orhanizatsiiamy. № 1075-r. (2011) [in Ukrainian].
6. Pro zatverdzhennia Poriadku initsiiuvannia, pidhotovky ta realizatsii proektiv Twinning. № 700. (2016) [in Ukrainian].
7. Pro zatverdzhennia Poriadku pidhotovky, skhvalennia ta vykonannia planu zaluchennia zovnishnoi dopomohy Yevropeiskoi Komisii u ramkakh TAIEX. № 32. (2016) [in Ukrainian].
8. Deiaki pytannia pidhotovky ta vykonannia prohramy Vseokhopliuiuchoi instytutsiinoi rozbudovy u ramkakh initsiatyvy Yevropeiskoho Soiuzu “Skhidne partnerstvo”. № 2078-r. (2010) [in Ukrainian].
9. Pro zatverdzhennia Poriadku pidhotovky, vykonannia ta provedennia monitorynhu prohram sektoralnoi biudzhetnoi pidtrymky Yevropeiskoho Soiuzu v Ukraini. № 841. (2010) [in Ukrainian].
10. Pro zatverdzhennia Poriadku pidhotovky ta realizatsii proektiv u ramkakh prohram prykordonnoho spivrobotnytstva YeISP. № 1111. (2010) [in Ukrainian].
11. Pro utvorennia Koordynatsiinoho tsentru z provadzhennia diialnosti, poviazanoi z uchastiu Ukrainy v realizatsii Stratehii Yevropeiskoho Soiuzu dlia Dunaiskoho rehionu. № 994. (2011) [in Ukrainian].
12. Pytannia zabezpechennia vprovadzhennia prohramy Twinning v Ukraini. № 1424/2005. (2005) [in Ukrainian].
13. Pro Natsionalnogo koordynatora z pytan tekhnichnoi dopomohy Yevropeiskoho Soiuzu. № 1238/2003. (2003) [in Ukrainian].
14. Pro pryiednannia Ukrainy do Paryzkoj deklaratsii shchodo pidvyshchennia efektyvnosti zovnishnoi dopomohy. № 325/2007. (2007) [in Ukrainian].
15. Mizhnarodni dohovory Ukrainy u sferi mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy. (2018). URL : <http://openaid.gov.ua/uk/pages/1> [in Ukrainian].
16. Shubina, O. O. (2018). *Sutnist ta mekhanizmy optymizatsii prohram mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy Yevropeiskoho Soiuzu, shcho realizuiutsia v Ukraini*. p. 100. URL : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/55741/32-Shubina.pdf?sequence=1> [in Ukrainian].
17. Informatsiino-dovidkovi materialy shchodo MTD. (2018). URL : <http://www.me.gov.ua/Documents/MappedDetails?title=Informatsiino-dovidkoviMaterialiSchodoMtd> [in Ukrainian].
18. Informatsiia shchodo mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy, shcho nadaetsia Ukraini za rezultatamy provedenoho Minekonomrozvytku monitorynhu proektiv u II pivrichchi 2017 roku. (2018). p. 2. URL : <http://bit.ly/2C7B2Kx> [in Ukrainian].

19. Mizhnarodni uhody ta normatyvno-pravova baza. (2018). URL : <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=650f519c-86c9-4c89-a9d3-587ac65271b7&tag=MizhnarodniUgodiTaNormativnopravovaBaza-> [in Ukrainian].
20. Informatsiia shchodo mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy, ...u II pivrichchi 2017 roku. p. 2...
21. Ofitsiinyi portal koordynatsii mizhnarodnoi dopomohy Ukrainy. (2018). URL : <http://openaid.gov.ua/uk/donors> [in Ukrainian].
22. Ministerstvo rehionalnoho rozvytku i torhivli. (2017). *Tsili Staloho Rozvytku: Ukraina. Natsionalna dopovid 2017*. URL : http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf [in Ukrainian].
23. Stratehiia staloho rozvytku “Ukraina – 2020”. № 5/2015. (2015) [in Ukrainian].
24. Pro Prohramu diialnosti Kabinetu Ministriv Ukrainy. № 1099VIII. (2016) [in Ukrainian].
25. Pro zatverdzhennia serednostrokovoho planu priorytetnykh dii Uriadu do 2020 roku ta planu priorytetnykh dii Uriadu na 2017 rik. № 275-r. (2017) [in Ukrainian].
26. Proekty mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy v Ukraini. (2017) / Informatsiina dovidka, pidgotovlena Yevropeiskym informatsiino-doslidnytskym tsentrom. P. 6. URL : <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29339.pdf> [in Ukrainian].
27. Informatsiia shchodo mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy, ...u II pivrichchi 2017 roku. p. 2...
28. Informatsiia shchodo mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy, shcho nadaietsia Ukraini za rezultatamy provedenoho Minekonomrozvytku monitorynhu proektiv u pershomu pivrichchi 2018 roku. (2018). p. 2. URL : <https://issuu.com/mineconomdev/docs/2018-> [in Ukrainian].
29. V Ukraini u I pivrichchi realizovuvaietsia donorski proekty na \$4,9 miliarda – MERT. (2018). URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2540488-v-ukraini-i-pivricci-realizovuvaietsia-donorski-proekti-na-49-milarda-mert.html> [in Ukrainian].
30. Priorytety dopomohy YeS Ukraini: vzaiemovyhidnyi rukh nazustrich: analitychnyi zvit. (2018). Kyiv. pp. 21 [in Ukrainian].
31. Stratehichna Prohrama dopomohy YeS Ukraini (2018 – 2020 rr.). (2018). URL : <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=0395421d-2a15-48b2-b0b1-bee13c882637> [in Ukrainian].
32. Priorytety dopomohy YeS Ukraini: ... p. 21...
33. Ibid. p. 45.
34. Ibid. p. 46.

Paper submitted: 04.09.2018

Paper accepted: 21.09.2018

Цитування: Нема О. С., Колосовська І. І. Залучення та використання міжнародної технічної допомоги в сучасних умовах розвитку України // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 3 (56) : у 2 ч. Ч. 1 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛПІДУ НАДУ, 2018. С. 61—73.

Citation: Niema, O. S., Kolosovska, I. I. (2018). Zaluchennia ta vykorystannia mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy v suchasnykh umovakh rozvytku Ukrainy. *Efficiency of Public Administration*, Issue 3(56), pp. 61-73.